

INTEGRATIVE MEDICINE IN HET SLOTERVAART

Auteur: Maaïke van der Westen, Media: ZorgInstellingen
Regulier plus iets extra's...

Het Slotervaartziekenhuis in Amsterdam staat als eerste ziekenhuis in Nederland aan het begin van een ziekenhuisbrede implementatie van Integrative Medicine. Het uitgangspunt van Integrative Medicine is de wisselwerking tussen lichaam en geest en de invloed daarvan op preventie en herstel van ziekten. Ines von Rosenstiel, hoofd Kindergeneeskunde in het Slotervaartziekenhuis, introduceerde de filosofie in Nederland. "Ik wil graag bewust geleefde idealen uitdragen en een kwaliteitsverbetering in de zorg bewerkstelligen."

Kinderarts of kinderpsycholoog wilde Von Rosenstiel worden. De medische kant trok haar uiteindelijk het meest. Ze studeerde Geneeskunde in Leiden en deed daar en in het Juliana Kinderziekenhuis in Den Haag de opleiding tot kinderarts. Haar fascinatie voor acute geneeskunde en levensbedreigende ziekten dreef haar naar het AMC, waar zij de vervolgopleiding intensivist deed. Acht jaar werkte zij daar met veel plezier op de Kinder IC. Maar Von Rosenstiel had zichzelf lang geleden al beloofd dat zij een jaar vrijaf zou nemen als ze veertig werd. Dat gebeurde in 2002. "Ik heb acht maanden in een Tibetaans klooster boeddhistische filosofie gestudeerd. Daarna ben ik een aantal maanden te paard door Zuid-Amerika getrokken." De laatste twee maanden van het verlof werden besteed aan een stage bij Kathi Kemper, hoogleraar Integrative Medicine in Boston (Amerika). Von Rosenstiel: "Het gedachtegoed van Integrative Medicine spreekt mij heel erg aan. Vooral de kwaliteitsverbetering. Ik wilde de filosofie graag in Nederland introduceren. Vandaar dat ik stage ging lopen bij Kathi. Bij thuiskomst heb ik mijn IC-carrière aan de wilgen gehangen en heb ik op de vacature voor kinderarts in het Slotervaartziekenhuis gesolliciteerd. Tijdens de sollicitatieprocedure heb ik meteen aangegeven dat ik Integrative Medicine graag in Nederland wilde introduceren. Gelukkig stond de Raad van Bestuur van het Slotervaartziekenhuis daar positief tegenover."

Kwakzalverij

Vier jaar geleden werd het eerste Integrative Medicine project gerealiseerd: een obesitaspoli voor kinderen. "Aan de hand van deze themapolikliniek kon ik mijn visie duidelijk maken. Belangrijk daarbij is een andere arts/patiëntrelatie; die van coach versus mederegisseur. De arts is de coach die de patiënt vraagt waar hij steun aan heeft. De patiënt wordt zo mederegisseur van het verloop van zijn ziekte. Een kind met obesitas dat al vijf keer per week sport heeft bijvoorbeeld niets aan het advies om meer te gaan sporten." Integrative Medicine berust op vier peilers: patiëntenzorg, ruimte voor aanvullende technieken, helende omgeving en preventie. Vooral om de aanvullende technieken is veel te doen in de media. Volgens Rosenstiel is dat echter niet nodig. "Het gaat helemaal niet om kwakzalverij! Er wordt alleen gewerkt met behandelingen die zorgvuldig gekozen en wetenschappelijk onderbouwd zijn. De therapieën waar wij gebruik van maken bestaan al jaren (zoals ontspanningsoefeningen, hypnose, visualisatie en yoga). Het enige nieuwe is dat we het ziekenhuisbreed inzetten. Doel hiervan is het verminderen van angst, pijn en stress."

Hypnose

Het nieuwe concept wordt overigens aan niemand opgedrongen. Wil je er niet aan meedoen, dan niet. Afdelingen moeten zelf met een plan van aanpak komen voor de invoering van Integrative Medicine. Von Rosenstiel doet het voorwerk en is de vraagbaak,

maar uiteindelijk geven diverse specialisten zelf vorm aan de visie. “Zo hebben drie kinderartsen zich inmiddels verdiept in hypnose en wordt aromaverneveling op zes afdelingen toegepast. Op de Kinderafdeling maken we er gebruik van bij het inbrengen van het infuus. Samen met rustgevend muziek zorgt de geur van vanille of mandarijn voor een relaxte sfeer. Hierdoor proberen we het inbrengen van een infuus minder vervelend te maken voor de kinderen. Verder wordt er een cursus ‘Rust’ gegeven voor kinderen met functionele hoofd- en buikpijnklachten en is er sinds oktober een speciale kinderadviespolikliniek. Doel van deze polikliniek is advies geven over complementaire therapieën bij kinderen. Zo wordt het kaf van het koren gescheiden. De kinderartsen geven aan ouders een geïntegreerd behandeladvies, waarin reguliere en aanvullende technieken kunnen worden gecombineerd. De afdeling Anesthesiologie is sinds kort gestart met een project om de operatieangst te verminderen. Angstige patiënten krijgen van sinds kort een cd mee naar huis met daarop visualisatieoefeningen. Op dit moment wordt er een tevredenheidsonderzoek gedaan. Tot slot begint in november het anti-vermoeidheidsproject bij HIV-patiënten. Wat kunnen we met behulp van aanvullende therapieën doen om de vermoeidheid van HIV-patiënten te verminderen?”

Preventie

Von Rosenstiel heeft een jaar of vijftien om de nieuwe filosofie door te voeren in het Slotervaartziekenhuis. Op den duur zal ook de inrichting aan het nieuwe concept worden aangepast. Von Rosenstiel: “Zoveel mensen voelen zich onprettig in een ziekenhuis. Dat gevoel kan voor een deel worden weggenomen door aangename kleuren en geuren. Verder moet er ook meer aandacht komen voor preventie van ziektes. Von Rosenstiel: “Wellness en vitaliteit zijn heden ten dage belangrijke waarden in de maatschappij. Waarom zou je dan geen aanvullende therapieën aanbieden als integraal onderdeel van de reguliere behandeling? Ik denk dat je in de 21ste eeuw breder moet kijken dan alleen naar het beter maken van zieke mensen. Het ziekenhuis kan namelijk ook een belangrijke rol spelen bij het voorkomen van ziektes!”

Integrative Medicine

Onder de naam Integrative Medicine is wereldwijd een beweging gaande waarbij voor de relatie tussen behandelaar en patiënt een belangrijke rol is weggelegd. Het uitgangspunt is dat de wisselwerking tussen lichaam en psyche wordt erkend en betrokken bij het proces van preventie en herstel van ziekte. Integrative Medicine is gefocust op de minst invasieve, minst toxische en goedkoopste methode om gezondheid te stimuleren, waarbij reguliere en complementaire technieken gecombineerd worden. Bij het streven naar zo goed mogelijke genezing worden niet alleen het lichaam, maar ook de andere aspecten van de persoon betrokken. Binnen de visie van Integrative Medicine wordt de eigen verantwoordelijkheid van de patiënt voor zijn gezondheid en behandeling erkend. De patiënt wordt dan ook actief bij de behandeling betrokken in zowel preventieve zin als bij herstel van ziekte. Onderzoek heeft inmiddels duidelijk gemaakt dat die aspecten ook een grote invloed hebben op de gezondheid. Belangrijk daarbij is dat de patiënt zelf aangereikt krijgt wat hij kan bijdragen aan een zo goed mogelijke balans. Binnen Integrative Medicine ligt de nadruk niet op ziekte en bestrijding van symptomen, maar op gezondheid en welbevinden, met uitbreiding naar behoud en herstel van vitaliteit en zingeving. Regulier gebruikte methoden worden daarbij geïntegreerd met "evidence based" complementaire technieken. In de Verenigde Staten werken nu ruim veertig medisch academische centra samen aan de verdere ontwikkeling van Integrative Medicine door middel van onderzoek en opleiding. Ook in Europa, met name in Duitsland en Engeland, vinden ontwikkelingen plaats vanuit de visie van Integrative Medicine. Een aantal ziekenhuizen in Nederland

verkent op dit moment de mogelijkheden van Integrative Medicine. Andere ziekenhuizen onderzoeken of zij op dit gebied iets kunnen opstarten. Deze initiatieven spelen zich voornamelijk af op afdelingsniveau.

Meer informatie: www.nikim.nl